

'Sëedhε =plε -naa
 'ö Pɔlö -ya bɔ
 Timote
 -dhë bhë 'ö =nε

¹⁻² Timote, bhi 'ö ü -dhɔ -yö n -kë =nε -kɔ 'ö n -de gbö -dhɔ -yö n =kaa' -a 'dhö, ma Pɔlö 'a 'sëedhε =nε 'a- bɔ ü -dhë. Yesu Klito -bha bɔmε -mü n 'ka, bhii -Zlan -dhi -a -dhë -wun -mü kö 'a kë -a 'ka. -Zlan -ya -pö n -dhë, pë 'ö- 'piö kö -yaan -a kë 'a- =blεε'- mε -nu -dhë. Pë 'ö bhë 'ö tɔɔ =toëpö -këdhösü -yö -dho kë -an -bha 'ka, -klu Yesu Klito -bha -sü 'gü. A- -dhε kwa Dë -Zlan waa- kwa Dëmε Yesu Klito -an -gɔ kö -wo ü 'yena yö, -wo 'glusë kë ü 'ka. -Wo ü gbaa wo -bha -zuöyagluu 'ka.

Pɔlö -bha -Zlan zuö pö -sü waa- -a -bha mε -nu -faan' -më -to -wo 'gü -sü -bha -sü

³ A -Zlan -bha yuö -kë, n =zuö' 'puu 'ka =nε -kɔ 'ö n 'bhεma -nu -wa =kaa' bhë -a 'dhö. A ü -bha =bhεawodhe -kë -kplawo -Zlan -dhë 'töng 'saadhö 'ka, 'ö 'a- zuö pö ü -wun 'gü. ⁴ A n -zo -ta 'töng 'ö 'kwa kaan kwa 'kuë- 'iin ü -bha 'gbo -nu 'ü- bɔ 'töng bhë -a 'ka bhë -a 'ka. A- 'piö kö 'ko -kpën ko 'kuë- 'zü. =Ya kë 'dhö n =zuö' 'glu -dho dhi 'sönggö -sönggö. ⁵ -Zo -yö -Zlan -bha -sü 'yö -kë ü 'na Loisö waa- ü dhe Nisö -an -gɔ bhë, -a -bha -kë ü -gɔ -sü 'ö bhë, 'ma n -zo 'ta -a 'gü a -Zlan zuö -pö 'sönggö -sönggö. ⁶ -A -wun 'gü 'a ü -zo -büö -kɔ -mɔ 'wun -bha -sü 'ö -Zlan -ya nu ü -dhë kö 'ma n -kɔ kpa ü -ta =bhεa' -sü 'ka bhë kö 'üën- -a 'kun 'gbee-! ('Ö tɔɔ -Zlan -yö yuö 'bhaa waa- -a kë -sü -faan -nu ü -dhë kö 'üën- -a kë.) ⁷ Yuö -nu 'ö -Zlan -yö -an nu ü -dhë bhë kö =kun 'ö 'suö -yö ü -kë -an kë =dhia,

bhii -Zuu 'slööslö 'ö- nu kwa -dhë bhë -yö kwa -zo -gban 'yö- -kë kö =kun 'ö 'kwa dho suö pë gbε -dhë, 'kεε -ya -kë kö 'kwaan- kë mε =faanzë, 'ö -Zlan waa- mε -nu -dho -yö -an -kë waa- mε 'wo wo -de =kɔɔn -an 'ka.

⁸ -A -wun 'gü kö =kun 'ö lä- -yö ü -kë, 'wun 'ö -gban kwa Dëmε -bha -a -blεε mε -nu -dhë -sü 'ka! Ma 'a -kanso 'gü 'wun 'ö -gban Yesu -bha -a =blεε' -sü -wun 'gü bhë, kö =kun 'ö lä- -yö ü -kë n -dhë 'pö! 'Kεε -bhö =nëng n -ma, 'ü 'we -a -bha kö ko 'klo -yaan bhɔ, ko -bha 'wuntaɔsë =blεε' -sü bhë -a -wun 'gü! 'Ö tɔɔ =faan' 'ö go -Zlan 'piö bhë -yö -dho -a kë kö 'klobhɔdhe 'ö bhë 'üen- -a bun. ⁹ -Zlan -yö kwa -dha 'ö- pö kwa -dhë 'kwa kë 'slööslö kö 'kwaan- kë -a -bha 'ka. Yaa kë =nε kë 'kwa- wo 'wun -së kë mε -nu -dhë -mε 'ka. -Ya -kë 'dhö, bhii -ya 'piö kö 'ö 'wunsë kë kwa -dhë. 'Wunsë 'ö 'dhö bhë =dhe 'ö- -ya ö =zuö' 'piö -yaan kë kwa -dhë bhë -a -dhe =ya =glɔɔ. =Dhe -kë 'dhö -ya -kë kwa -dhë =bɔa' Yesu Klito 'gü -sü 'ka. ¹⁰ 'Kεε =dεε bhë =yaa -zɔn kwa -dhë =nε ö 'glu =yö -së kwa 'ka kwa Dhamε Yesu Klito -bɔ kwa -dhë -sü 'ka. Yesu Klito =ya lä- 'kpɔ ga -ta 'ö tɔɔ =ya kë =nε 'kwa ga, pë yaa 'gbee- gbε 'ka 'dho kë kwa 'ka. 'Ö- pö kwa -dhë =nε =ya kë =nε 'kwa- -bha 'wuntaɔsë 'ö bhë 'kwa- ma 'ö 'kwa 'we -a -wun -bha, -Zlan -yö -dho bun -dëü 'ö 'yaa =siö' -a nu kwa -dhë kö =toëpö -këdhösü -yaan kë kwa -bha 'ka.

¹¹ -Zlan -yö 'wun -nu 'wo =nε -an 'kluën -bho n -ma kö 'aan- =blεε' -mε -nu -dhë. -Yö n -sü kö 'aan- kë -a -bha bɔmε 'ka, 'go mü 'zü kö 'aan- mε -nu =daan' -'wun -nu 'wo bhë -an 'ka.

¹² Pë 'ö -kë 'ö n 'klo 'dho bhɔ -na -kanso 'gü =dεε bhë 'ö bhë. 'Kεε 'kö -kë =nε n 'klo -yö -bhɔ 'dhee, lä- 'ka 'dho n kë, bhii 'ö tɔɔ a Yesu Klito -dɔ, 'a n -zo yö -a -bha, 'ö 'a- =tɛi' dɔa =nε pë 'a- 'kluën bho -a -bha, -yö -dho -a =waannu

-së 'ka, 'ö dho 'ö yöë yi 'ö dho za dɔa mɛ -nu -bha bhë -a -bha.

¹³ Timote, -bhö 'dho Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -sü 'ka 'dhiö! 'Go mü 'zü -dhɔ -yö kë ü 'gü -yö kë -dhɔ =kaa' do 'ö kwa -klu Yesu -bha -a 'ka! =Ya kë =nɛ 'bha 'wuntaɔsë =blɛɛ'- mɛ -nu -dhë, -yö kë 'wun -taɔ gia- 'a- =blɛɛ'- ü -dhë bhë -a 'ka. ¹⁴ 'Wuntaɔsë 'ö -Zlan -ya 'kluën bho ü -bha kö 'üën- -a =blɛɛ'- mɛ -nu -dhë bhë -a 'kun 'gbee-! -Zuu 'slööslo 'ö kwa 'gü bhë -yö -dho ü gbaa =faan' 'ka kö 'üën- ü -zo kë -a 'piö.

¹⁵ Ü- =tɛi' dɔ =nɛ Yesu -wun -dhɛ 'wun gia- -mɛ -nu 'töüdhö 'wo Azi -sɛ 'gü =wa wo bo n -wun 'ka. Fizeɔdhö waa- Mozɛnë -nu -wo mɛ -nu 'wo bhë -an 'piö. ¹⁶⁻¹⁸ (Nezifɔdhö -de 'pö -yö ö bo n -wun 'ka). 'Kɛɛ Nezifɔdhö -bha 'ö bhë, a- -dhɛ -na kwa Dëmɛ -gɔ kö yö 'dhö waa- ö -bha 'kɔɔmɛ -nu 'dhö -yö -an 'yena yö. 'Ö tɔɔ lë- 'yaa- kë ma 'a -kë -kansogümɛ 'ka bhë n -dhë. -Dhɛ 'ö nu Wlɔmë plöö zö, -yö n -mɛɛ ö =faan' 'ka 'tɛngdhö kö -yaan =tun n yö -na. -Yö -nu 'ö -büö -da n -dhë, 'yö n =faan' -më 'töng 'bhaa -nu 'ka -kansa 'kɔɔdhö zö. 'Go mü 'zü -kɔ 'ö nu n -dhë -a 'ka kö a Efɛzö plöö bhë 'ü- -dɔ. -A -kë 'dhö -sü -wun 'gü a- -dhɛ kwa Dëmɛ -gɔ kö -ya 'yena yö, -a -bha zakanyi 'ka.

2

¹ (Mɛdhɛvadhɛ =wa 'kan n -ma; 'kɛɛ) Timote, bhi 'ü -kë =nɛ n gbö 'dhö ü -bha -zo -yö Yesu Klito -bha -sü 'gü bhë, -bhö 'to -klu -sü 'ka -a -bha kö 'glusë 'ö- -kë kwa 'ka bhë -yaan ü gbaa =faan' 'ka! ² -Wo -nu 'ü- ma n dhiö mɛ =plëëzë wö 'dhiö bhë, -bhö -a =blɛɛ'- mɛ -nu 'wo -mɔ -a -bha kö -waan -a kuënnu -së 'ka bhë -an -dhë kö wo -de 'pö -waan mɛ -nu 'wo to -an =daan'-.

³ -Bhö 'we -a -bha 'pö kö ü 'klo -yaan bhɔ =nɛ Yesu Klito -bha 'dhasi këwunsëëzë 'ö =faan' 'dhoë- -gɔ 'ö =wa -bhö

-na -a 'dhö! ('Ö tɔɔ mɛ -nu 'ö 'wo mɛ =daan 'wuntaɔsɛ bhë -a 'ka -sɛ 'ka bhë, -an 'klo -yö -dho bhɔ. -Kɔ do bhë -a 'ka, -bhö 'we -a -bha kö kwaa- mɛ -nu kwa 'klo -yaan bhɔ kwa -bha mɛ -daan 'wuntaɔsɛ 'ka -sü -wun 'gü.) ⁴ -Bhö kë =nɛ 'dhasi 'ö- 'piö kö ö -gɔmɛ =zuö' 'glu -yö dhi ö 'piö -a 'dhö! Bhii =ya kë ö -gɔmɛ 'piö, 'yaa ö -de -dhi -a -dhë -wun kë; 'kɛɛ 'wun 'ö- -gɔmɛ -zo 'kun -wun 'ka =nɛ 'ö- -kë. ⁵ =Gɔɔnmɛ yaa 'dho -mɔa -bha -yaan 'to -a 'gbee- 'ka kö yaa -gɔn tɔng 'kun. (-Kɔ do 'ö bhë 'ö bhi -de 'pö, 'ü dho Yesu Klito -bha yuö kaa =nɛ -kɔ 'ö- -pöë bhë -a 'dhö kö 'üen- -a =truen yö!) ⁶ 'Go mü 'zü ü -bha yuö kë Yesu Klito -dhë -sü bhë, -a =tɛi' -kë =nɛ pɛtamɛ 'ö yuö -kë 'gbee- 'ö yö -blɛɛzɛ 'ö- =dua' 'dhö -mü kö ö -bha tapë -nu 'wo bhë, -ya bhɛ dan bhë -a 'dhö. ⁷ 'Wun -nu 'a- =blɛɛ bhë, -bhö ü -zo 'ta- 'gü kö 'üen- -dhɛ yö -a 'gü! 'Ö tɔɔ kwa Dëmɛ -yö -dho -a -ta po ü -dhë kö -yaan kë ü -gɔ 'pëpë.

⁸ Yesu Klito 'ö -kë -gludë Davidö =suu'- -ta 'në 'ka bhë, -bhö ü -zo 'ta -a këwun -nu 'gü! =Dhɛ 'ö ga -Zlan -ya -bho ga 'gü. 'Wuntaɔsɛ 'a- =blɛɛ' -na mɛ -nu -dhë 'ö bhë. ⁹ Pë 'ö -kë 'a =wa -bhö -na =dɛɛ 'ö bhë. -Wo n -da -dëüwo -kanso 'gü zö =nɛ mɛ mɛzëmɛ -da -kanso 'gü. 'Kö -kë =nɛ -wa -kë 'dhö 'dhee, ma 'wo n -zuö kɔɔ, waa -Zlan -wo -zuö kɔɔ; (-Zlan -wo =blɛɛ' -mɛ -nu 'bhaa -nu 'wo to, -wo mɛ -nu =daan' -na -a 'ka -kplawo). ¹⁰ Pë -kë 'a -we -a -bha kö 'a bɔ 'wun 'gbee- =suu'- 'ö =nɛ -a 'gü 'ö bhë. -Yö kë 'dhö kö mɛ -nu 'ö -Zlan -yö -an sü ö -bha 'ka bhë, -waan dha 'pö, -zo -yö Yesu Klito -bha -sü 'gü kö -wo kë -a 'piö, -a -bha 'tɔbhɔdhe -dhɛ -bha =toëpö 'ka.

¹¹ (A -we -a -bha kö 'a =wa -bhö 'pö, bhii 'ö tɔɔ) 'wun -nu 'wo =nɛ 'wun gia- -mü. =Ya kë =nɛ 'kwa kwa =kwaa'- kwa -bha -tosiadhe yaa -nu 'ö 'kwa -kë -an 'gü 'dhiö bhë -an -zü, -a =tɛi' -yö -kë =nɛ -kɔ 'ö kwaa- Yesu -nu 'kwa ga -a -bha, kwa 'ko yöë -a 'dhö. =Dhɛ 'ö -kë 'dhö bhë kwaa- Yesu

-nu kwa -dho kwaa- -tosiadhe kë kwa 'ko =bhaa. ¹² =Ya kë =nE 'kwa 'we -a -bha kö 'kwaan- =wa -bhö =zuösaadhE 'ka, kwaa- Yesu -nu kwa -dho -gludëdhE kë. 'Ö =ya kë =nE 'zü 'kwa- pö 'kwaa- dɔ, -yö -dho -a pö 'pö 'yaa kwa dɔ. ¹³ =Ya kë =nE 'kwaa 'to kwa -wo 'gü, yö 'pö -yö -to ö -wo 'gü, 'ö pë 'ö- 'tɔ go mE -nu -dhë, 'ö- -kë, bhii 'ö tɔɔ -yö -to ö -wo 'gü -kplawo, pë 'ö- pö -a kë -sü 'ka.

¹⁴ 'Wun -nu 'a- =blEε bhë, -bhö mE =daan' -mE -nu -zo -büö -an 'ka! -Bhöë pö -an -dhë -Zlan wö 'dhiö, ü -wo -yɔɔn -a -ta -sü 'ka kö =kun 'wo zaɔdhe -kë mE -nu 'ka, 'wun 'ö- -gEɛ 'yaa 'dhö -a 'gü! 'Ö tɔɔ mE =daan' -mE -nu -wo 'dhinaa kë -na, 'yaa pë -së kë mE -nu 'wo to -an -gɔ, 'kEε pë =siö'- 'ö- wo -an -gɔ. ¹⁵ -Bhö ü =faan' 'plE 'sü kö 'üën- kë mE =daan' -mE 'ö- -bha yuö -yö -Zlan -zo kun -a 'ka! -Bhö kë =nE yuökëmE, 'ö lë- 'yaa- kë ö -bha yuö -nu kë -sü 'gü -a 'dhö! Ü -dho kë mE =suu'- 'ö 'dhö bhë -a 'ka kö 'üën- mE =daan'- kpengdhö, -Zlan -wo giagia 'ka. ¹⁶ Mε -nu 'wo -Zlan -wo yaa =blEε' -na 'iin mE -nu 'wo 'wun -nu 'ö -an -gɔ 'yaa 'dhö 'wo -an =blEε' -na bhë, kö =kun 'ü =kaan -an 'ka! 'Ö tɔɔ 'wun -nu 'wo bhë mE -nu 'wo- =blEε' -na 'dhö bhë, -wo bhɔ -na -Zlan -dhë =taa' =gbiin -kplawo. ¹⁷ 'Go mü 'zü -an =blEε'- -wun -yö pë yaa -kë, mE 'bhaa -nu -gɔ 'pö =nE -kɔ 'ö bhüö 'dho 'kan -na -a 'ka mE -nu -bha bhë -a 'dhö. Mε =suu'- -nu 'wo 'dhö bhë -an mE 'bhaa -nu 'wo tɔɔ Imene waa- FilEto. ¹⁸ -Wo mE -daan =sua -wun -nu 'ka, -a -pö -an -dhë -sü 'ka =nEε kö =kun 'ö 'wo -ya -Zlan -bha mE -bho ga 'gü -sü 'töng -gɔ gbɔ, bhii 'ö tɔɔ -Zlan =ya mE bho ga 'gü 'saadhö. Mε -nu =daan' -kɔ =suu'- 'ö bhë, mE -nu 'wo- ma, -yö -an -dɔ -gbɔudhö, 'ö pë 'wo dho wo -zo yö -a -bha 'waa -a dɔ. ¹⁹ 'KεE 'kö -kë =nE pë -nu 'wo bhë -wo -dhö 'dhee, -an -kɔ yaa 'dho -mɔ -a -bha kö 'wuntaɔsë giagia 'ö go -Zlan 'piö bhë, -wa bho ö pin -ta. -Zlan -wo -yö -kë =nE 'kɔ 'kpan 'dhö. -Kɔ do 'ö

bhë -a 'ka 'pö, mE -daan =sua -wun 'ka -sü 'ö bhë, yaa 'dho -mɔa -bha kö -yö -Zlan -wo bho 'gblöo. Bhii 'ö tɔɔ -Zlan -wo -gban -a -ta -pë bhë, pë 'ö -gban -sü 'ka -a -bha 'ö -ya -sü 'ka -Zlan -bha 'sëédhE 'gü 'ö tɔɔ: ME -nu 'wo -Zlan -bha 'ka, -yö -an -dɔ. 'Go mü 'zü: ME 'ö- pö ö -Zlan -bha 'ka, -yö -dho ö =kwaä'- pë yaa -nu kë -sü -zü.

²⁰ =NaɔmE -gɔ kɔɔ, 'tia- -nu 'wo -kë 'sënnng 'ka -wo mü, 'ö 'tia- -nu 'wo -kë zënnng 'ka 'wo mü. -A 'bhaa -nu -wo mü 'wo -kë 'lü 'ka, 'ö- 'bhaa -nu -wo -kë gbɔ 'sE kpö 'ka. 'Tia- mE -nu 'wo -kë 'sënnng -nu, zënnng -nu 'ka, -wo -an -sü 'wlaan- -yi =vava -nu 'ka. 'Ö -an mE -nu 'wo -kë 'lü -nu 'ka 'iin 'sE kpö -nu 'ka, 'wo -an sü 'wun -nu 'ö -an -wun 'yaa 'gbee- =duö -an -yuö -kë -a 'gü -pë 'ka.

²¹ -Kɔ do bhë -a 'ka, mE 'ö -kan pë yaya -nu -bha, -yö -dho kë mE 'ö -Zlan dho -a sü -yaan -a kë pë -wun 'gbeezé -kë -a 'ka -pë 'ka =nE -kɔ 'ö 'wo 'tia- -së =waannuë -de -dhë, 'ö 'wo- sü kö -wo pë 'giangian -nu =suu'- 'saadhö kë -a 'gü bhë -a 'dhö.

²² -A -wun 'gü kö =kun 'ü pë yaa 'ö -dadhëü =plëézë -nu 'dho -an kë -na bhë, 'ü -an kë! Bhi -zë, ü -de nu pë 'ö kpengdhö -a kë -sü -dhë! 'Go mü 'zü, -bhö 'dho ü 'dhiö Yesu Klito -wun -dhE 'wun gia- -sü 'ka! -Zlan waa- mE -nu -dhɔ -yö ü -kë! ME -nu 'ö 'wo -Zlan =bhlë -ya 'ö -an 'ta 'sü -kɔ 'dho kpengdhö -Zlan wö 'dhiö, ka -nu -ka -tosiadhe kë =zuöyagluu 'ka ka 'ko =bhaa!

²³ =Kun -kë 'ü zaɔdhe këwun -nu 'ö -an -gɔ 'yaa -dhö -an =blEɛ'- -mE -nu 'piö! ME -nu 'wo bhë, 'waa 'wun -bho 'kou gbE dɔ. Kö =kun 'ü- -kë 'dhö 'ö tɔɔ ü- =tEi' =dɔa' =nE mE -nu 'wo- kë -na 'dhö bhë, 'dhinaa =nE 'ö =ya kë 'ö -an 'dhiö dho to -a -ta. ²⁴ 'KEE kö DëmE -bha yuökëmE =dua' 'yaa -mü kö -yö 'dhinaa -nu kë. Pë 'ö dho -a kë 'ö tɔɔ -a 'glu -dho kë -së mE 'bhee- =suu'- 'kpEkpE 'ka! -Yö -dho kë 'zü, mE =daan' -mE 'ö- -kɔ -mɔ -a -bha kö -yaan mE =daan'

-së 'ka =zuösaadhε 'ka -a 'ka! ²⁵ Kö mε -nu 'ö 'wo zaɔdhe -da -Zlan -bha mε =daan' -wo 'ka bhë kö -yaan -an =dɔɔ'- -wo 'pëepë 'ka. -Yö mü 'zü -Zlan -yö -dho -a kë 'ö 'wo wo -ta yö wo -bha =sɔɔn yaa -bha 'ö mε =daan' -wo 'ö bhë, 'wo- -dhε 'wun gia- 'ö 'wo wo -zo yö -a -bha 'zü. ²⁶ =Ya kë 'dhö -an -kɔ -yö -dho -mɔa -bha kö -dhε -yö 'wun 'gü -sü -yaan kë -an -gɔ kö -waan 'go dü -bha 'piigbeedhε kwεε. Dü 'ö bhë =nε 'ö -an kë ö -zo 'kun -wun -nu -kë -an 'ka -pë 'ka -be.

3

'Wun -nu 'wo dho kë yi 'dhiötoyi 'ka

¹ A- 'piö kö 'ü- 'wun dɔ =nε 'kpongtaadhε 'dhiötoyi -yö 'to -na 'tee, yi 'gbee- -yö -dho kë -dhö. ² 'Töng bhë -a 'ka, =zuöyaamε -nu 'ö 'wo wo -de -dhë -së, 'ö 'wëüga -dhɔ -yö -an -kë =duö, -wo -dho kë -dhö. -Wo -dho wo -de -wun =blεε'-; -wo -dho wo -de sü =va; -wo -dho 'wun yaya =blεε'- -Zlan waa- wo mε -nu -an -gɔ. 'Në -nu -gɔü' 'gbeezë -nu, -wo -dho kë -dhö. mε -nu 'wo bhë wo 'ka 'dho 'wun 'slööslö gbε =bhlë -ya; yö do bhë 'zü mε -zlö trö -sü -zë -nu -mü -an 'ka. ³ mε -nu 'ö 'wo 'dhö bhë, -an -bha 'glu yaa =duö bhë -a -wun 'gü, mε -nu 'yena yaa 'dhö kë -an 'gü. =Sua -wun -nu =nε 'wo 'dho -a dɔ mε -nu -bha; -wo -dho kë =naazë =duö, pë 'dhiö- -kë mε 'ka -mε -mü -an 'ka. ⁴ Wo 'ka 'dhö to mε -nu 'piö -dhɔ kpinngdhö 'ka; -zo -yö -an -bha -mε -nu 'waa -mü -an 'ka; -naazuëwunkëmε -mü -an 'ka. -Wo wo -de -sü =va =duö. -An -de 'yi -kan -an -dhë -wun =nε 'wo- 'piö kö 'wo- kë, 'kεε -Zlan 'yi -kan -a -dhë -wun -dhɔ 'yaa -an kë. ⁵ 'Wo- -kë =nε mε -nu 'wo -Zlan =bhlë -ya giagiawo -an 'dhö, 'kεε -Zlan -bha 'piigbeedhε ('ö- 'piö kö 'ö- nu mε 'bhee- -nu -dhë -waan -tosiadhe -së kë -a 'ka) bhë, 'waa 'we -a -bha kö -wo wo -zo kë -a 'piö. -Bhö 'kan mε -nu =suu'- 'wo 'dhö bhë -an -bha! ⁶ -An mε

'bhaa -wo =sua -kë 'slë 'ka, 'wo -da mE -nu -gɔ kɔɔ, 'ö 'wo dhoo -nu 'ö 'waa pë gbE dɔ, 'ö 'wo =sua -wun -nu =blEε -an -dhë kö -yö kë 'dhö kö -wo -an -wun -dhE 'wun gia-. Dhoo -nu 'wo bhë, pë yaa =va kë -mE -nu -mü -an 'ka; 'ö pë yaa =suu'- 'kpεkpε -dhɔ -yö -an -kë. ⁷ -Wa 'piö kö 'wo kë 'wundɔmE 'ka -kplawo, 'kEε -Zlan -bha mE =daan' -wo kpengdhö -gEɛɛ dɔ -sü 'ka 'dho kë -an -gɔ 'gbEεdhö. ⁸ Bhi 'ö tɔɔ mE -lü =suu'- yaa- -zë -nu 'wo bhë, -wo -dɔ -Zlan -bha mE =daan' -wo kpengdhö 'ö bhë -a -gɔ 'yëɛng mE -nu 'ka =nE -kɔ 'ö ZanEεsö waa- ZambEεsö 'wo dɔ -a 'ka Moizö -gɔ 'yëɛng 'kpa bhë -a 'dhö. mE =suu'- -nu 'wo 'dhö bhë 'wun yaa dosEɛ =nE 'wo wo -zo -ta -a 'gü. -Zlan =ya 'kan -an -bha, 'wun 'ö go -a 'piö -a -dhE 'waa- wo 'wun gia- bhë -a -wun 'gü. ⁹ mE -nu =plëezë, waa 'dho ziö -an 'piö, 'ö tɔɔ -wo -dho -a =tEi' dɔ 'fEfEεdhö =nE, 'wunbhokoudɔdhe 'yaa -an -gɔ =nE, -kɔ do 'ö mE -nu -wa yöë ZanEεsö waa- ZambEεsö -an -gɔ 'kpa bhë -a 'dhö.

Pölö -bha Timote -zo -gban -wo

¹⁰ Bhi 'pö, -Zlan -bha mE =daan' -wo 'a mE -nu =daan -a 'ka bhë, ü- -dɔ 'fEfEεdhö. -Kɔ 'a -tosiadhe =kaa' bhë 'ü- dɔ. Pë 'a- yö -na 'ko 'dhiö n =zuö' 'piö 'ü- dɔ. N -ma -zo -yö -Zlan -bha -sü, n -ma =zuösaadhE, n -ma mE -nu waa- -Zlan -dhɔ kë -kɔ 'ü -an 'plE dɔ. 'Go mü 'zü 'ü- =tEi' dɔ =nE n 'ka n =kwaa'- kwa DëmE -bha 'wun -nu -zü ¹¹ kö a =wa -nu -bhö -sü 'gü. mE -nu -wo n 'klo -bhɔ Tiöεsö, Ikönë waa- Litрэ plöö: A =wa -bhö mE -nu 'wo mü -an kwEε, 'kEε a n -kwaa n -de -wun -zü, =wa bhë -a -bhö -sü 'gü. =DhE -kë 'dhö, kwa DëmE -yö n -bho 'klobhɔdhe =suu'- -nu 'wo bhë -an 'gü 'töüdhö. ¹² -Kwaa =tEi' dɔa =nE mE 'töüdhö 'wo- 'piö kö -wo -klu Yesu Klito -bha -Zlan -dhi -a -dhë -wun kë -sü 'ka, -an 'klo -dho bhɔ. ¹³ -ZuöyaamE -nu 'ö 'wo mE -nu -dian -na bhë -an -bha =zuöyaadhE waa- -an -bha mE -dian -sü 'wo bhë 'dho 'ö dho -a wo 'dhiö -kplawo. -Wo

-dho mE -nu -püö, 'ö dü -de 'pö 'ö -an -püö. ¹⁴ 'KEE ü -bha 'ka, pë 'ü- =daan, 'ö 'ü- =tEi' dɔa =nE 'wun gia- -mü bhë, -bhö 'dho ü 'dhiö, -a -dhe 'wun gia- -sü 'ka -kplawo! Bhi gia-, ü mE -nu 'wo ü =daan -Zlan -wo 'ka bhë, 'ü -an -dɔ. ('Go mü 'zü 'ü- =tEi' dɔa =nE mE =daan' -wo giagia =nE 'wo ü =daan -a 'ka.) ¹⁵ 'Go ü 'nëdhE 'gü 'ö yö =dEE -bha, -wo 'slööslö 'ö -ya -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhE 'gü, ü- -dɔ. -Zlan -wo bhë -yö -mɔ -a -bha kö -yö 'wun -bho 'kɔu dɔ dhe nu ü -dhë kö 'üen- dha Yesu Klito -wun -dhe 'wun gia- -sü 'ka. ¹⁶ Pë 'saadhö 'ö -ya -sü 'ka -Zlan -bha 'sëedhE 'gü, -Zlan -yö -bɔ -Zuu 'slööslö 'gü 'ö- -ya mE -nu =zuö' 'piö, 'ö 'wo -ya 'sëedhE 'gü. -Zlan -wo 'ö bhë -yö kwa -daan 'wun gia- 'ka. 'Go mü 'zü -ya -kë 'ö pë -nu 'ö 'waa kpengdhö 'kwa -an dɔ. -Zlan -wo 'ö bhë 'zü, -yö kwa -dɔɔ 'ö kwa =daan pë -së kë -sü 'ka. ¹⁷ -Kɔ 'ö bhë -a 'ka, -Zlan -wo -ya -kë 'dhö kö mE 'ö -Zlan -bha 'ka, kö -a -kɔ -mɔ pë -së =suu' -'saadhö kë -sü -bha.

4

¹ Yesu Klito -yö -dho nu 'zü 'kpongtaa kö -yaan -gludëdhE kë. -A -kë 'dhö -sü 'gü -yö -dho mE -nu 'wo 'bhee- waa- mE -nu 'ö =wa ga -an -bha za kan. -A -wun 'gü, a- -pö ü -dhë -wo =yɔɔn -a -ta -sü 'ka, -Zlan waa- Yesu Klito -an wö 'dhiö: ² -Bhö mE -nu =daan' - -Zlan -wo 'ka! -Kë 'siözë -sü -yö kë ü -gɔ -kplawo kö 'üen- -Zlan -wo =blEE' -an -dhë 'kö -kë =nE yaa dhi -an -dhë 'dhee. =Ya kë 'zü =nE mE -nu -wo pë yaa kë -na, -bhö -an =dɔɔ' -a -zɔn -an -dhë -sü 'ka =nE pë 'wo- kë -na bhë, -wo wo bo -a 'ka. -Bhö -an =faan' 'më! -Bhö -an =daan' - =zuösaadhE 'ka! ³ 'Ö tɔɔ yi -nu -wo nu -na, 'ö mE -nu waa 'dho we -a -bha kö -wo wo 'to 'to -Zlan -bha mE =daan' -wo giagia -bha. 'KEE mE =daan' -mE -nu 'ö -an -wo dho -an -zo kun 'wo dho -an =mEE'-. 'Ö tɔɔ -wa 'piö kö -wo pë yaya =plëezë -nu kë. ⁴ -A -gɛn 'ö tɔɔ wo 'ka 'dho kë -a 'piö kö 'wo wo 'to 'to, 'wun 'ö

'wun giagia 'ka -a -bha, 'kεε =kwεzü -wun -nu 'wo dho to -a 'piö. ⁵ 'Kεε =ya kē ü -bha 'ka, a -dhio -dɔ ü -dhē kö 'wun -ma ö -gεn 'ka -sü -yö kē ü -gɔ, -kɔ =suu'- 'saadhö 'plε -ta! -Bhö 'we -a -bha kö ü 'klo -yaan bhɔ! -Bhö 'wuntaɔsē 'ö -gban Yesu Klito -bha, -a =blεε'- mε -nu -dhē! Ü -bha yuö -nu 'wo -gban -Zlan -bha, -bhö -an 'plε kē -sē 'ka!

⁶ ('Wun -nu 'wo bhē 'töüdhö a- -blεε ü -dhē, 'ö tɔɔ n 'ka 'dhö kē ü 'piö =glɔɔsü gbɔ 'kpongtaa zö kö 'aan- 'yε n 'zü 'aan- bɔ -a 'piö ü -dhē zlöö.) -A yi =ya -lo kö 'aan- 'go 'kpongtaa. N -ma yuö -kē -Zlan -dhē -sü 'ö bhē -a -wun 'gü, mε -nu -wo -dho n zē. N -ma ga -sü 'ö bhē, -a =tεi' -yö -dho kē =nε sla- bho -sü 'dhö. ⁷ Yesu Klito -bha yuö mε 'ö dɔ n =tian', a n 'gü dɔ 'gbee- 'a- -kē -sē 'ka. Pē 'ö -Zlan -yö -kē -a 'piö kö 'aan- kē, a- -kē =nε -bla 'sü -mε 'ö zian ga 'ö dho -bla sü -a -ta, 'ö bɔ -a 'plε -bha -a 'dhö. A n -zo -yö -Zlan -bha 'ö dho 'ö yöë =dεε 'ö -kē -a 'dhiötöyi 'ka bhē -a -bha. ⁸ -A -wun 'gü kwa Dēmε 'ö dho mε -nu -bha za kan kpengdhö bhē, -yö -dho n -ma -kē kpengdhö -sü 'gɔ =gblaa' nu n -dhē, -a -bha mε -nu -bha zakanyi 'ka ('ö tɔɔ pē 'ö kpengdhö 'a- -kē =nε -bla 'sü -mε 'ö 'to -a 'gbee- 'ka bhē -a 'dhö). Yaa 'dho ma do n =saan' nu; mε 'saadhö 'wo dɔ -a nu -sü -gɔ, -a -dhɔ kē -sü 'ka, -yö -dho -an -bha nu 'pö.

'Wun 'ö -gban Pɔlö -de -bha

⁹⁻¹¹ Mε -nu 'ö 'wo nu n -dhē 'dhiö bhē, Lukö do 'kpaan =nε 'ö n 'piö zö zlöö. Demasö =ya 'kan n -ma, =ya 'dho Tesalɔnikö plöö; 'ö tɔɔ -yö 'kpongtaapē -nu -dhɔ -kē =duö ('ö -ziö -a 'ka pē -nu 'wo -Zlan -bha 'ka -an -ta). Klesaan =ya 'dho Galatö -sε 'gü; Titö =ya 'dho Damasi -sε 'gü 'pö. -A -kē 'dhö -sü 'gü, -bhöë kēdhε =mεε'- kö 'üen- nu n 'piö zö 'zodhö. =Ya kē =nε ü nu -na, kaa- Maakö -ka nu! 'Ö tɔɔ n -ma -wun -yö -dho yö -a -bha nu n -dhē -sü 'ka kwa Dēmε

-bha yuö 'gü. ¹² 'Ö tɔɔ 'ma Tisikö bɔ Efɛzö plöö. ¹³ Ü nu -na, -bhö nu n -ma gblang 'a- to Troasö plöö Kaapusö -gɔ kɔɔ bhë -a 'ka n =dhia! -Bhö nu 'zü n -ma 'sëédhɛ -be -nu bhë -an 'ka. 'Kɛɛ -a mɛ 'ö -kë wü kwi 'ka, 'a pë -nu =bɛɛn' -na -a -ta bhë, 'ö n -ma -wun -yö yö -a -bha kpinnghö.

¹⁴ Alezandrë 'ö -kë -piöbhomɛ 'ka bhë, -yö 'wun yaa =gbaɔnsü -kë n 'ka. Kwa Dëmɛ -yö -dho za -lo -a tuö, pë yaa -nu 'ö -an -kë n 'ka bhë -a -wun 'gü. ¹⁵ Bhi -de 'pö, -bhö -a kë 'slë 'ka kö =kun 'ö dho pë yaa kë ü 'ka 'pö! 'Ö tɔɔ -Zlan -wo 'ö 'kwa- =blɛɛ' -na mɛ -nu -dhë bhë, -dɔ -a -gɔ 'yënnɔ -mɛ -mü -a 'ka.

¹⁶ 'Dho -blɛɛzë 'a- wo zakanmɛ -nu 'dhiö bhë, mɛ gbɛ yaa kë n 'piö mü. -Wo n -to n -de 'sloo 'ka. 'Kɛɛ a- -dhɛ -na -Zlan -gɔ kö =kun 'ö dho -an 'klo bhö. ¹⁷ ('Kö -kë =nɛ mɛ 'bhee- -nu -wo n -to do 'ka,) kwa Dëmɛ -yö -kë n 'piö; -yö =faan' -nu n -dhë, 'ö 'a- -wo =blɛɛ mɛ -nu 'waa Zuifö 'ka 'ö 'wo -kë mü -an wö 'dhiö 'fɛfɛdhö. 'Wun 'gbee- 'ö bhë -Zlan -yö n -dha -a -gɔ =nɛ -kɔ 'ö mɛ dha -na -a 'ka =laa' 'dhi -gɔ bhë -a 'dhö. ¹⁸ 'Go mü 'zü a- =tɛi' dɔ =nɛ, -yö -dho n dha 'wun 'gbee- =suu'- 'kpɛkpɛ 'wo dho nu n -ta -an -gɔ. -Yö -dho dho n 'ka 'zü, -kɔ -sëézë -ta, dhang- 'gü -dhɛ 'ö ö -bha -gludëdhɛ kë -na -a -bha bhë -a -bha. -Kwaa 'tɔ bhö, 'kwa dhoë 'dhiö -kplawo! Amɛn.

'Wun 'a- -kë 'aan- =blɛɛ'- ü -dhë bhë 'ö bhë

¹⁹ 'Ma 'we Plisilö waa- Akilasö -an 'ka! 'Ma 'we Onezifɔɔ -gɔ 'kɔɔmɛ -nu 'ka! ²⁰ Elatö -yö -to Kolentö plöö. A Trofimë -to Miletö plöö, 'ö tɔɔ yaa kë -potaasü 'ka. ²¹ Ü 'gü -gban kö 'ü nu n 'piö zö 'nɛnɛ 'töng 'dhiö! Bulusö, Pudan, Linisö, Klodia waa- kwa dhegluzë -nu mɛ 'wo to 'wo -klu -sü 'ka Yesu Klito -bha, =wa 'we ü 'ka!

²² A- -dhɛ kwa Dëmɛ -gɔ kö -yö 'to ü 'piö, kö -yö 'dhuë- 'kpɔ ka 'plɛ ka -bha!

'WUN SĚ -NAŌ 'SĚĚDHĚ

Dan: 'WUN SĚ -NAŌ 'SĚĚDHĚ New Testament

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dan

Dialect: Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 1 Jun 2022

74f67de7-5f93-5988-92e9-b1a45247636e